

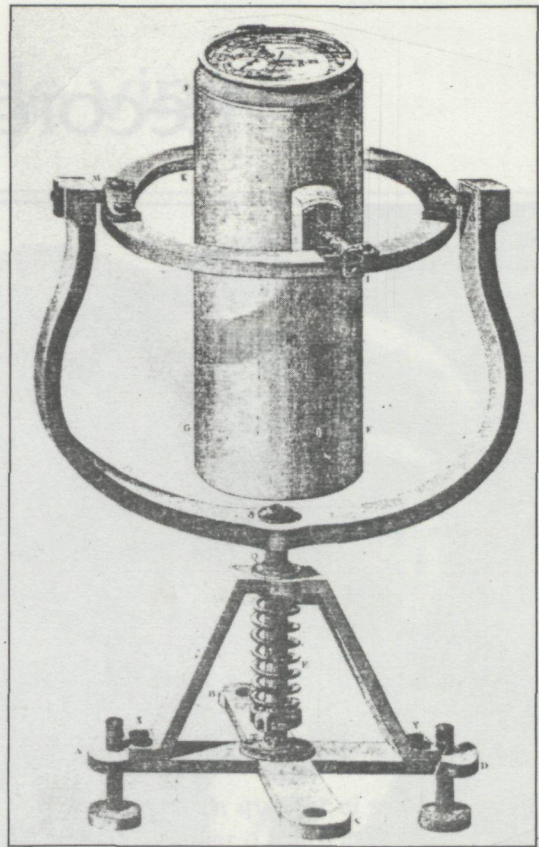
Esbossos

per SHARK

Des de temps molt antics els audaçs marins que s'atreuen a travessar els oceans amb elements molt rudimentaris basaven el càlcul de la seva derrota en la latitud, una observació coneguda d'ençà d'èpoques remotes; tota la resta consistia a totalitzar rumbos i distàncies, cosa que representava grans i perillosos errors en la longitud que es posaven de manifest sobretot en les recalades. Resumint, es navegava gairebé complint al peu de la lletra el ben conegut i vell proverbi de "Paral·lel corrent, terra trobant".

Amb molts pocs avenços s'arriba a començaments del segle XVIII, concretament al 1714, data en què el govern anglès va establir un premi de vint mil lliures esterlines per a qui sol·lucionés un mitjà de trobar la longitud amb una aproximació de mig grau, és a dir, unes trenta milles, si es navegava per l'Equador. Aquest guardó va ser atorgat a un rellotger aficionat anomenat Harrison, que el 1772 va presentar el seu rellotge de precisió, dit cronòmetre, que marcant l'hora d'un primer meridià i comparant-la amb l'hora de bord resolva aquell tan enutjós problema sense necessitat de càlculs enfadosos.

El gran navegant i descobridor Cook va tenir ocasió en els seus viatges de confirmar sense cap mena de dubte el nou sistema, que amb poques variacions perdura avui dia, malgrat els nous avenços de l'electrònica, i molt particularment de l'anomenada navegació per satèl·lit, ja que per molt exactes i eficients que siguin els resultats que s'aconsegueixen, no és prudent aconsellar el desterrament dels dos pilars clàssics que són el cronòmetre i el sextant.

Rellotge marí de Berthoud. Va ser experimentat el 1768 a bord de la fragata francesa Isis.

I aquí s'escau de citar el cas de la pregunta que es va fer a un professor i que deia així: "Quina és més pràctica i exacta, l'agulla magnètica o la moderna agulla giroscòpica?". La resposta fou molt encertada: "Es més pràctica i exacta la giroscòpica, però sempre que al seu costat hi hagi l'agulla magnètica". Sense comentaris.

La cultura popular

per Sol Indurain.

La cultura popular és un món íntimament lligat a la comunitat humana que la sustenta. La cultura acadèmica es pot permetre el luxe de fragmentar-se, d'internacionalitzar-se, d'estandaritzar-se. La cultura popular no. Es formada pel conjunt de coneixements de tota índole, pautes i normes de comportament, productes simbòlics i materials, que una comunitat transmet als seus membres de generació en generació. La cultura popular és l'instrumental que l'individu rep per a viure. I és per això que la cultura popular ha de ser arrelada, s'ha d'adaptar a les necessitats, a les particularitats de cada comunitat, de cada poble, de cada contrada.

La cultura popular no és, doncs, un saber de segona, una ombra, una projecció de la cultura acadè-

mica com podria semblar si la identifiquèssim amb reculls fragmentaris i desarrelats. La cultura popular és ni més ni menys que les formes de vida d'una comunitat concreta i tangible. Tot allò que compon aquestes formes de vida des de la transformació del medi, les cases, les eines i atuells, els oficis, les normes i pautes de conducta, els valors, les creences... tot és expressió d'aquesta cultura popular.

Vista així la cultura popular és històrica i actual, interdisciplinària i, en un primer moment, estrictament local, gairebé familiar.

Històrica perquè amb ella intentarem entendre com vivien —pensaven, menjaven, treballaven, jugaven...— les generacions que ens han precedit d'una manera més immediata i de les quals podem obtenir testi-